

TAŞERON İŞÇİLERİN GECE 7,5 SAATİ AŞAN ÇALIŞMALARI İÇİN FAZLA MESAI ÜCRETİ ÖDENECEK MİDİR?

Rıza KARAMAN
Kamu İhale Mevzuatı Uzmanı

1. GİRİŞ

4857 sayılı İş Kanununa göre gece çalışması, akşam 20:00 ile sabah 06:00 saatleri arasında yapılan çalışmalardır.

İş Kanununda gece çalışması yapan işçilere, gece çalışmasının 7,5 saatten fazla olması durumunda, 7,5 saati aşan kısmı için fazla çalışma ücreti ödeneceği yönünde net bir hüküm yoktur. Ancak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ve Yargıtay Daire kararlarında, işçinin gece 7,5 saati aşan çalışmaları için fazla çalışma ücreti ödenmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Makalemizde bu konuyu, kamuda ihale edilen personel hizmet alımı işleri açısından incelemeye alıyoruz.

2. GECE ÇALIŞMASI İLE İLGİLİ MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Gece çalışmaları 4857 sayılı İş Kanununun 69'ncü maddesinde;

“Çalışma hayatında "gece" en geç saat 20.00'de başlayarak en erken saat 06.00'ya kadar geçen ve her halde en fazla onbir saat süren dönemdir”

“İşçilerin gece çalışmaları yedibuçuk saati geçemez. (Ek cümle: 4/4/2015-6645/37 md.) Ancak, turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde işçinin yazılı onayının alınması şartıyla yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir...”

... şeklinde ifade edilmektedir. Buna göre turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde, işçilerin gece 7,5 saati aşan çalışmalar yapmasında bir engel yoktur.

Bu sebeple vardiyalı (postalar halinde) çalışılan bazı hizmet işlerinde (özel güvenlik hizmetleri, hastane ve sağlık hizmetleri... gibi) genellikle geceleri 7,5 saati aşan çalışma düzenleri (12/24, 12/36) uygulanmaktadır.

Bu tip işlerde, işçilerin haftalık 45 saat çalışma sürelerini doldurmadığı düşünüldüğünden, ihaleye çıkarken de fazla çalışma ücreti (teklif cetvelinde fazla çalışma kalemi) öngörülmemektedir.

Konuyla ilgili Yargıtay kararlarını inceleyecek olursak;

“... işçilerin gece çalışmaları günde yedi buçuk saati geçemez (m.69/3). Bu hal de günlük çalışmanın, dolayısıyla fazla çalışmanın bir sınırını oluşturur. Gece

çalışmaları yönünden haftalık 45 saat olan yasal çalışma sınırı aşılmamış olsa da günde 7.5 saati aşan çalışmalar için fazla çalışma ücreti ödenmelidir” Yargıtay Hukuk Genel Kurulu; 2011/479 E, 2011/592 K, 05.10.2011 Yargıtay 9. Hukuk Dairesi; 23.06.2009, 2007/40862 E, 2009/17766 K - 23.06.2009, 2007/ 40862 E, 2009/ 17766 K - 24.05.2011, 2011/24236 E, 2011/15142 K - 24.05.201, 2011/24236 E, 2011/15142 K - 21.05.2012, 2011/22849 E, 2012/17760 K

Yargıtay içtihatlarında 7,5 saati aşan gece çalışmalarında, haftalık 45 saat olan yasal çalışma sınırı aşılmamış olsa da fazla çalışma ücreti ödeneceği belirtilmektedir.

Fazla çalışma ücreti 4857 sayılı İş Kanununun 41’nci maddesinde “Her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödenir” şeklinde düzenlendiğinden, işçilerin gece çalışmalarında 7,5 saati aşan her 1 saatlik çalışma için 1,5 saat üzerinden ücret ödenmesi gerekmektedir.

3. ÖRNEK 12/36 SAAT DÜZENİNDE ÇALIŞAN BİR İŞÇİ İÇİN GECE MESAI ÜCRETİ HESABI

Örnek hesabımızda işyerinde 12/36 saat üzerinden çalışma sisteminin uygulandığını varsayalım. Buna göre işçi bir hafta 4 gün, ertesi hafta 3 gün çalışacaktır.

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14
x	/	x	/	x	/	x	/	x	/	x	/	x	/
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
x	/	x	/	x	/	x	/	x	/	x	/	x	/

İşe Başlama Saati: 20:00
İşten Çıkış Saati: 08:00

Toplam Çalışma: 12 saat
Fiili Çalışma: 10,5 saat

Ara Dinlenmeler: 1,5 saat

1. Hafta Toplam Çalışma= 10,5 * 4 = 42 saat

2. Hafta Toplam Çalışma= 10,5 * 3 = 31,5 saat

3. Hafta Toplam Çalışma= 10,5 * 4 = 42 saat

4. Hafta Toplam Çalışma= 10,5 * 3 = 31,5 saat

Haftalık Ortalama Çalışma Süresi: 36,75 saat

İlk bakışta işçinin haftalık ortalama 45 saat olan çalışma sınırını geçmediği düşünülse de yukarıda belirtilen Yargıtay kararları uyarınca hesap yapıldığında;

1. Hafta = 10,5 – 7,5= 3 saat, 3 saat * 4 gün = 12 saat fazla çalışma

2. Hafta = 10,5 – 7,5= 3 saat, 3 saat * 3 gün = 9 saat fazla çalışma

3. Hafta = 10,5 – 7,5= 3 saat, 3 saat * 4 gün = 12 saat fazla çalışma

4. Hafta = 10,5 – 7,5= 3 saat, 3 saat * 3 gün = 9 saat fazla çalışma

İşçinin 4 gün çalıştığı haftalarda 12 saat, 3 gün çalıştığı haftalarda ise 9 saat fazla çalışma ücreti ödenmesi söz konusu olacaktır.

4. SONUÇ

24 saat çalışma esasına dayalı işlerde, haftalık 45 saat çalışma süresi aşılmaya bile gece vardiyasının 7,5 saati aşması durumunda işçilere fazla çalışma ücreti ödenmesi gerektiği Yargıtay kararlarıyla içtihat haline dönüşmüştür. Keza Çalışma Bakanlığı iş müfettişleri tarafından kamu kurumlarına ait işyerlerinde yapılan rutin denetimlerde de aynı yönde tespitlere yer verildiği bilinmektedir.

Bu durumun düzeltilmesi amacıyla, mevcut sözleşmelerde işçilere fazla çalışma ücreti öngörülmemişse ise sözleşmede “İş Artışı” yapmak suretiyle, fazla çalışma ücretlerinin işçilere ödenmesi sağlanabilir.

Ya da gece vardiyası saatlerinde değişikliğe giderek, işçilerin saat 20:00-06:00 arasında fiilen 7,5 saatten daha fazla çalışmamaları sağlanabilir.

Kamu **E-Taşeron.net** Kullanıyor!

Kamu Kurumları için Web Tabanlı
Hakediş, Fiyat Farkı, Taşeron İşçi Özlük ve
Toplu İş Sözleşmesi Uygulama Yazılımı

Detaylı Bilgi: (312) 484 31 18

Toplu İş Sözleşmesi Fiyat Farkı Ödemeleri **E-Taşeron.net**'de!

Yüksek Hakem Kurulu
Toplu İş Sözleşmesi
Uygulama Yazılımı
Detaylı Bilgi: (312) 484 31 18